

Babicz, Józef

50-lecie pracy naukowej prof. dra Bolesława Olszewicza

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/2, 349-350

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W imieniu najmłodszego pokolenia bibliotekoznawców delegacja studentów Uniwersytetu Warszawskiego złożyła w gorących słowach wyrazy wdzięczności dla swego wykładowcy.

Po przemówieniach mgr Anna Czekajewska, st. asyst. Katedry Bibliotekoznawstwa UW, odczytała depeşe i listy gratulacyjne otrzymane od przedstawicieli instytucji naukowych, kolegów i osób bliskich Jubilatowi, po czym doc. dr Ksawery Świerkowski odczytał i wręczył mu adres podpisany przez pracowników Katedry Bibliotekoznawstwa UW.

Jako ostatni zabrał głos Jubilat. Podziękował on w pięknych słowach przybyłym gościom za ich uczestnictwo w zebraniu, a następnie nakreślił trzy główne linie swej działalności naukowej: na polu historii nauk ścisłych, filozofii średniowiecznej oraz bibliologii. Zadając sobie dwa pytania: co skłoniło go do tak szerokiego zakresu pracy oraz, jakie wypływają z tego korzyści — Jubilat wstrzymał się od odpowiedzi na pierwsze z nich; odpowiadając zaś na drugie — zilustrował konkretnymi przykładami, jak przy rozwiązywaniu pewnych zagadnień należących do jednej z tych dziedzin były mu pomocne wiadomości z dwu pozostałych.

Po części oficjalnej Zebrania zgromadzeni goście składali Jubilatowi indywidualnie gratulacje i życzenia dalszej owocnej pracy w przyszłości. Następnie władze Uniwersytetu podejmowały Jubilatowi i zaproszonych gości lampką wina w Sali Senatu Pałacu Kazimierzowskiego.

J. S.

50-LECIE PRACY NAUKOWEJ PROF. DR BOLESŁAWA OLSZEWICZA

Rok 1960 zamknął 50-letni okres pracy naukowej Bolesława Olszewicza profesora Uniwersytetu Wrocławskiego, znanego badacza dziejów geografii. Za swe zasługi dla nauki Jubilat został nagrodzony Komandorią Orderu Polski Odrodzonej, przyznaną mu przez Radę Państwa w roku ubiegłym. Zakład Historii Nauki i Techniki PAN poświęcił mu specjalny (4) zeszyt serii C *Studiów i materiałów z dziejów nauki polskiej*¹, który zawiera m. in. bibliografię pracy Jubilatowi. W tymże zakładzie, w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyło się w dniu 28 stycznia 1961 r. uroczyste posiedzenie naukowe poświęcone Bolesławowi Olszewiczowi, w licznym gronie historyków nauki, a w szczególności historyków geografii.

Posiedzenie otworzył kierownik Zakładu prof. dr Bogdan Suchodolski. Scharakteryzował zasługi Jubilatowi w organizacji pracy naukowej Zakładu, w którym jest on przewodniczącym Sekcji Historii Nauk o Ziemi. Następnie podniósł wartość jego prac naukowych, w szczególności wydanej przez Instytut Geografii PAN w r. 1957 *Geografii polskiej w okresie Odrodzenia*.

W imieniu Rady Naukowej Zakładu przemówił jej przewodniczący prof. dr Aleksander Birkenmajer, którego jubileusz 70-lecia urodzin zbiegł się w roku bieżącym z jubileuszem prof. Olszewicza. Podkreślając trwale więzy ich przeszło 30-letniej przyjaźni przypomniał analogiczne koleje życia, a więc rozpoczęcie pracy od zawodu bibliotekarskiego, a później dopiero przejście do katedr uniwersyteckich, jednoczesny pobyt w Poznaniu oraz wspólne zamięłowanie do historii nauk tak blisko siebie stojących jak astronomia i kartografia.

¹ *Studia i materiały z dziejów nauki polskiej*. Seria C. *Historia nauk matematycznych, fizyko-chemicznych i geologiczno-geograficznych*. Zeszyt 4. Warszawa 1961.

Zeszyt obejmuje następujące prace: M. Fleszar, *Bolesław Olszewicz*; A. Drozdowska, *Bibliografia prac B. Olszewicza*; B. Olszewicz, *Wykaz polskich pracowników na polu kartografii*; S. Czarniecki, *Notaty L. Zejsznera i J. Babczy*, *Wincenty Pol*.

Całokształt dorobku naukowego Jubilat scharakteryzował prof. dr Stanisław Leszczycki, dyrektor Instytutu Geografii PAN i wyróżnił następujące działy jego prac: historię geografii i kartografii polskiej na tle rozwoju geografii powszechnej, rozwój wiedzy geograficznej o ziemiach polskich, rola Polaków na świecie, a w szczególności w krajach zamorskich oraz reedycje dawnych rękopisów i dzieł z dziedziny geografii i kartografii. Prelegent wspomniał o zorganizowaniu przez prof. Olszewicza pracowni historii geografii i kartografii we Wrocławiu, którą kieruje od r. 1953. Obok kartotek bibliograficznych i katalogów centralnych zebrane tam zostały bogate materiały naukowe.

Zasługi Jubilat na polu historii polskiej kartografii omówił szczegółowiej prof. dr Karol Buczek. Przypomnił, że przez długie lata była to u nas dziedzina prawie zupełnie zaniedbana i że wydana w r. 1921 „Polska kartografia wojskowa” była pierwszym pełnym obrazem historii kartografii polskiej. Prace Bolesława Olszewicza były oparte na żmudnych badaniach w nieuporządkowanych jeszcze wtedy zbiorach kartograficznych. Rozbudziły one żywe zainteresowanie dla dziejów polskiej kartografii i stworzyły podwaliny pod dalszy rozwój badań w tej dziedzinie.

O tym, że Jubilat jest jedynym żyjącym współzałożycielem i organizatorem Polskiego Towarzystwa Geograficznego mówił prezes Towarzystwa prof. dr Jerzy Kondracki. Przypomnił rok 1917, kiedy to grupa osób złożona z Jana Lewińskiego, Stanisława Lencewicza, Bolesława Olszewicza, Stanisława Poniatowskiego i Ludomira Sawickiego opracowała projekt statutu Towarzystwa. Na pierwszym zebraniu Bolesław Olszewicz został wybrany sekretarzem i był nim trzy lata, a w r. 1923 wiceprezesem. Był także współzałożycielem „Przeglądu Geograficznego” i współredaktorem pierwszych dwóch tomów.

Głębokie poczucie obywatelskości i patriotyzmu Jubilat wy dobył w swym przemówieniu prof. dr Mieczysław Fleszar, wskazując na prace, w których już przed wojną ostatnią ostrzegał przed hitleryzmem i bronił polskości ziem zachodnich, a w najtrudniejszym okresie przeciągającej się wojny zestawiał straty osobowe kultury polskiej oraz brał czynny udział w różnych pracach organizacyjnych na Ziemiach Odzyskanych, w szczególności w organizacji nauki.

Dzięki temu połączeniu cech uczonego i dobrego obywatela Jubilat zyskał sobie tak powszechne uznanie, czego wyrazem były również odczytane na zebraniu depeście gratulacyjne od kolegów, instytucji naukowych i współpracowników, pomiędzy innymi od Sekretarza Naukowego PAN prof. dra Henryka Jabłońskiego.

Na zakończenie uroczystości Jubilat podziękował serdecznie za pamięć i życzliwe wyrazy, wspomniawszy o zmarłych mistrzach przyjaciółach i towarzyszach pracy, którym wiele zawdzięcza, wyraził również żal, że dwie wojny zabrały mu 10 lat życia, a ostatnia zniszczyła materiały gromadzone przezeń w ciągu trzydziestu lat, nie pozwalając mu dokonać czegoś więcej dla nauki.

Józef Babicz

POSIEDZENIA NAUKOWE DZIAŁU HISTORII NAUK SPOŁECZNYCH

I

22 listopada 1960 r. odbyły się w Krakowie posiedzenia Zespołów: Historii Metodologii, Odrodzenia i Oświecenia.

Na wspólnym zebraniu trzech wyżej wymienionych Zespołów referat *Z zagadnień periodyzacji historii nauk i techniki* — wygłosił prof. dr Eugeniusz Olszewski — wysuwając trzy zasadnicze tezy: